P9_TA(2020)0036

Republika Gvineja, a posebice nasilje prema prosvjednicima

Rezolucija Europskog parlamenta od 13. veljače 2020. o Republici Gvineji, a posebice o nasilju prema prosvjednicima (2020/2551(RSP))

(2021/C 294/07)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Republici Gvineji,

— uzimajući u obzir zajedničku izjavu Ujedinjenih naroda, Europske unije i veleposlanstava Sjedinjenih Američkih Država i Francuske u Republici Gvineji od 5. studenoga 2019.,

— uzimajući u obzir priopćenje Komisije Gospodarske zajednice zapadnoafričkih država (ECOWAS) od 4. studenoga 2019. nakon incidenata u Conakryju,

— uzimajući u obzir priopćenje za medije Afričke komisije o ljudskim pravima i pravima naroda od 9. studenoga 2019. o gušenju prosvjeda u Republici Gvineji,

— uzimajući u obzir 35. sjednicu Radne skupine za Univerzalni periodični pregled u okviru Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava, koja se održala od 20. do 31. siječnja 2020.;

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1966.,

— uzimajući u obzir Sporazum o partnerstvu između članica afričke, karipske i pacifičke skupine država, s jedne strane, i Europske zajednice i njezinih država članica, s druge strane (Sporazum iz Cotonoua),

— uzimajući u obzir Afričku povelju o ljudskim pravima i pravima naroda koja je donesena 27. lipnja 1981., a stupila je na snagu 21. listopada 1986.,

— uzimajući u obzir Ustav Republike Gvineje, koji je 19. travnja 2010. odobrilo Nacionalno tranzicijsko vijeće i koji je usvojen 7. svibnja 2010.,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,

— uzimajući u obzir Nacionalni okvirni program u okviru 11. Europskog razvojnog fonda za razdoblje 2015. – 2020., u sklopu kojeg se dodjeljuju sredstva za Republiku Gvineju;

— uzimajući u obzir članak 144. stavak 5. i članak 132. stavak 4. Poslovnika,

A. budući da je predsjednik Alpha Condé na vlasti u Republici Gvineji još od izbora održanih 2010. te ponovne pobjede na izborima 2015.; budući da se od sredine listopada 2019. u zemlji održavaju masovni prosvjedi, uglavnom u organizaciji Nacionalne fronte za obranu ustava (FNDC), potaknuti bojaznima oporbe da će predsjednik Condé pokušati proširiti svoje ustavne ovlasti; budući da je Ustavom Republike Gvineje obnašanje dužnosti predsjednika ograničeno na dva mandata; budući da bi drugi mandat predsjednika Condéa trebao isteći krajem 2020.;

B. budući da je njegov izbor za predsjednika 2010. bio prvi korak prema demokratskim reformama i transparentnosti nakon godina vojne vladavine; budući da je predsjednik Condé optužen za korupciju i za ograničavanje političkih sloboda; budući da je reforma Ustava isključivo radi produženja predsjedničkog mandata kako bi se omogućilo da Alpha Condé ostane na vlasti raspirila nasilje;

C. budući da je predsjednik Condé također nedavno pokušao zaobići institucionalne prepreke svojoj reformi vršenjem utjecaja na Ustavni sud Republike Gvineje i Izborno povjerenstvo; budući da je u ožujku 2018. predsjednik Ustavnog suda Kéléfa Sall razriješen dužnosti; budući da je ministar pravosuđa Cheick Sako podnio ostavku zbog toga što se protivio izmjenama Ustava kojima bi se omogućio treći predsjednički mandat;

D. budući da vladajuća stranka Zbor gvinejskog naroda (fr. *Rassemblement du Peuple Guinéen*) nema dvotrećinsku većinu u parlamentu koja je potrebna za izmjenu Ustava; budući da bi se održavanjem referenduma o izmjeni Ustava zaobišao parlament Republike Gvineje;

E. budući da je predsjednik Condé 19. prosinca 2019. najavio planove za održavanje referenduma o reformi Ustava 1. ožujka 2020.; budući da su parlamentarni izbori koji su prvotno bili zakazani za 16. veljače 2020. odgođeni te će se održati istog dana kao i referendum; budući da predloženi novi ustav uključuje produljenje predsjedničkog mandata s pet na šest godina, uz ograničenje na dva mandata; budući da se očekuje da će predsjednik Condé iskoristiti tu izmjenu Ustava kako bi ishodio treći predsjednički mandat;

F. budući da je Nacionalna fronta za obranu Ustava (FNDC) – savez oporbenih stranaka, organizacija civilnog društva i sindikata – organizirala prosvjede i planira štrajkove u znak protivljenja izmjeni Ustava; budući da je između 12. listopada i 28. studenoga 2019. uhićeno najmanje sedam članova FNDC-a, koji su kazneno gonjeni pod optužbom da su njihovi pozivi na prosvjede protiv novog nacrta ustava predstavljali radnje koje bi mogle poremetiti javni red i ugroziti javnu sigurnost, ali su na kraju oslobođeni zbog međunarodnog pritiska;

G. budući da je situacija u zemlji izrazito napeta, povećane su političke napetosti te dolazi do izbijanja nasilnih prosvjeda; budući da je odgovor vlade na te incidente bio vrlo oštar i da je policija reagirala prekomjernom, neopravdanom i nezakonitom primjenom sile nad prosvjednicima te da su organizacije za ljudska prava izvještavale o barikadama, strijeljanjima i korištenju suzavca u glavnom gradu Conakryju i u sjevernom opozicijskom uporištu Mamouu; budući da je policija u Wanindari navodno upotrijebila ženu kao ljudski štit kako bi se zaštitila od kamenja koje su bacali prosvjednici;

H. budući da je Fodé Oussou Fofana, potpredsjednik glavne oporbene stranke Saveza demokratskih snaga Republike Gvineje, optužio predsjednika za „ustavni državni udar” i „prijevaru”; budući da su se oporbene stranke obvezale da će u znak prosvjeda bojkotirati parlamentarne izbore;

I. budući da su ECOWAS i Afrička komisija o ljudskim pravima i pravima narodâ pozvale na poštovanje temeljnih prava prosvjednika i na bolje upravljanje prosvjedima od strane snaga sigurnosti;

J. budući da je Komisija UN-a za ljudska prava primijetila da sigurnosne snage koje su reagirale na prosvjede koji su počeli u Conakryju 14. i 15. listopada 2019. „nisu poštovale međunarodne norme i standarde o uporabi sile”; budući da su pogreb prosvjednika ubijenih tijekom tih prosvjeda obilježili daljnje nasilje i smrtni slučajevi;

K. budući da se prema Svjetskom indeksu slobode medija za 2019. Republika Gvineja nalazi na 101. mjestu od 180 zemalja; budući da je od 2015. najmanje 20 novinara primilo sudski poziv ili je pak bilo pritvoreno ili kazneno gonjeno; budući da su od početka prosvjeda u listopadu 2019. uhićivani novinari, borci za ljudska prava i aktivisti civilnog društva, uključujući Abdourahmanea Sanoha (koordinatora FNDC-a) koji je kasnije pušten na slobodu, dok su drugi i dalje u pritvoru i izloženi nasilju; budući da je u prosvjedima ubijeno najmanje 28 civila i jedan oružnik; budući da organizacije za ljudska prava procjenjuju da je od 2015. ubijeno najmanje 70 prosvjednika i drugih prisutnih osoba, uključujući Amadoua Boukarioua Baldéa, studenta kojeg su policijski službenici pretukli na smrt tijekom prosvjeda na Sveučilištu u Labéu u svibnju 2019.;

L. budući da je nekoliko lokalnih nevladinih organizacija osudilo zatvorske uvjete u Republici Gvineji, a posebno „ozbiljne nedostatke koji se odnose na prenapučenost, hranu i prehranu te nedostatak osposobljavanja za većinu zatvorskih čuvara” (u skladu s izvješćem organizacije Human Rights Watch); budući da ti uvjeti predstavljaju povod za zabrinutost diljem zemlje, ali su posebno ozbiljni u središnjem zatvoru u Conakryju;

M. budući da je Republika Gvineja jedna od najsiromašnijih zemalja u Africi i da još uvijek trpi posljedice dugogodišnjeg lošeg gospodarskog upravljanja i korupcije, unatoč tome što ima najveću svjetsku zalihu boksita u rudnicima oko Bokea; budući da dvije trećine od 12,5 milijuna stanovnika Gvineje živi u siromaštvu i da je kriza prouzročena ebolom između 2013. i 2016. znatno oslabila gospodarstvo te zemlje; budući da su osobe mlađe od 25 godina, koje čine više od 60 % stanovništva, posebno pogođene nezaposlenošću;

N. budući da je u trenutačnom kontekstu prosvjeda protiv reforme Ustava, čime je dodatno pogoršan sukob između vlade i oporbenih stranaka, Organizacija Republike Gvineje za ljudska i građanska prava (OGDH) osudila opetovana kršenja ljudskih prava u Republici Gvineji; budući da su ta kršenja ljudskih prava rezultirala uništenjem javnih zgrada i objekata, pokušajima jačanja etničkih podjela i prisilnim deložacijama s privatnog vlasništva; budući da je između veljače i svibnja 2019. vlada Republike Gvineje prisilno deložirala više od 20 000 ljudi iz gradskih četvrti u Conakryju kako bi osigurala zemljište za ministarstva, strana veleposlanstva, poduzeća i druge projekte javnih radova;

O. budući da je između 2014. i 2020. Europska unija preko Nacionalnog okvirnog programa u okviru 11. Europskog razvojnog fonda (EDF) osigurala potporu Republici Gvineji u iznosu od 244 000 000 EUR, usmjerenu na institucijsku reformu i modernizaciju uprave, gradski sanitarni sustav, zdravstvo, cestovni prijevoz i potporu nacionalnom dužnosniku za ovjeravanje;

1. žali zbog aktualnog nasilja u Republici Gvineji; snažno osuđuje kršenje slobode okupljanja i slobode govora, kao i nasilje, ubojstva i druga kršenja ljudskih prava; poziva vladine snage da se odmah suzdrže od nasilja te da dopuste održavanje legitimnih i mirnih prosvjeda bez zastrašivanja;

2. poziva vladu Republike Gvineje da pokrene brzu, transparentnu, nepristranu i neovisnu istragu smrtnih slučajeva i ozljeda prosvjednika, navoda o prekomjernoj uporabi sile ili drugim kršenjima ljudskih prava koje su počinili službenici kaznenog progona te da odgovorne, uključujući pripadnike policijskih i sigurnosnih snaga, privede pravdi tako da ne ostanu nekažnjeni; podsjeća vladu Republike Gvineje da bi borba protiv korupcije i okončanje nekažnjavanja također trebali biti prioriteti;

3. duboko žali zbog svih planova za izmjenu ustavnih odredbi zemlje o ograničenjima predsjedničkog mandata; odlučno ponavlja da funkcionalna demokracija mora obuhvaćati poštovanje vladavine prava i svih ustavnih odredbi, što po potrebi obuhvaća ograničenja predsjedničkog mandata; poziva predsjednika Republike Gvineje da poštuje Ustav Republike Gvineje, a posebno njegov članak 27.;

4. poziva na poštovanje prava na slobodu prosvjeda, okupljanja, udruživanja i izražavanja koja su zajamčena međunarodnim standardima te ugovorima i konvencijama Ujedinjenih naroda koje je ratificirala Republika Gvineja; poziva vladu Republike Gvineje da poduzme hitne mjere kako bi osigurala poštovanje prava na slobodne i mirne prosvjede te da stvori sigurno okružje bez uznemiravanja, nasilja i zastrašivanja i olakša dijalog s oporbom;

5. apelira na sve uključene strane da spriječe daljnju eskalaciju napetosti i nasilja; poziva vladu Republike Gvineje te oporbene skupine i civilno društvo da djeluju suzdržano i odgovorno te da vode konstruktivan dijalog kako bi se postiglo trajno, sporazumno i mirno rješenje; poziva EU da nastavi ulagati napore u jačanje uloge civilnog društva i poticanje nedržavnih aktera da preuzmu aktivnu ulogu;

6. apelira na vladu Republike Gvineje da osigura pravovremeno održavanje transparentnih, vjerodostojnih i slobodnih parlamentarnih i predsjedničkih izbora, uz potpuno sudjelovanje oporbenih stranaka, te da im među ostalim dopusti registraciju, provedbu kampanja, pristup medijima i ostvarivanje slobode okupljanja;

7. podsjeća na važnost autonomnog nacionalnog izbornog povjerenstva koje djeluje neovisno o vladi i političkim strankama; apelira na vladu Republike Gvineje i predsjednika Condéa da osiguraju da Nacionalno neovisno izborno povjerenstvo u Republici Gvineji može djelovati potpuno transparentno i bez uplitanja, zastrašivanja ili prisile od strane političara ili stranaka koji su trenutno na vlasti;

8. apelira na vlasti Republike Gvineje da u potpunosti poštuju sve domaće i međunarodne obveze u vezi s građanskim i političkim pravima, uključujući pravo na slobodu govora, okupljanja i udruživanja, pravo na slobodu od mučenja, zlostavljanja i proizvoljnog pritvaranja te pravo na pošteno suđenje; naglašava da poštovanje ljudskih prava mora biti u središtu političkog rješenja krize;

9. poziva vlasti Republike Gvineje da u skladu s međunarodnim standardima istraže i kazneno gone pripadnike snaga sigurnosti protiv kojih postoje dokazi da su kazneno odgovorni za prošle i sadašnje zlouporabe;

10. podsjeća da je dinamično civilno društvo koje može djelovati bez straha, zastrašivanja i nasilja nužan preduvjet za učvršćivanje demokracije; apelira na vladu i snage sigurnosti da potiču okružje kojim se potiče zaštita i sigurnost predstavnika nevladinih organizacija i civilnog društva, uključujući reviziju zakonodavstva o korištenju sile na javnim okupljanjima;

11. naglašava da je važno osigurati i promicati pluralističko, neovisno i slobodno medijsko okružje koje služi demokraciji; apelira na vlasti Republike Gvineje da odmah prekinu svako uznemiravanje i zastrašivanje novinara, među ostalim i da okončaju proizvoljno ukidanje licencija za medije, da poštuju pojedinačna prava novinara i boraca za ljudska prava koji rade u zemlji i da zajamče njihovu sigurnost kako bi oni mogli pratiti političko stanje i stanje ljudskih prava u zemlji i o tome izvještavati;

12. odlučno kritizira zatvaranje Abdourahmanea Sanoha i drugih vođa oporbe i civilnog društva; poziva na to da se odmah oslobode politički zatvorenici u zemlji te da se istraže raširene optužbe o zlostavljanju zatvorenika;

13. poziva vlasti Republike Gvineje da zaustave daljnje deložacije stanovnika s njihove zemlje ili vlasništva, sve dok ne budu mogle jamčiti poštovanje prava rezidenata, što obuhvaća i odgovarajuću prethodnu obavijest, te naknadu i preseljenje prije deložacija; naglašava da bi se odgovarajuća naknada trebala dati svim prisilno deložiranim pojedincima koji takvu naknadu još nisu primili;

14. ponavlja da je važno da Republika Gvineja surađuje s regionalnim partnerima kako bi zajedno ojačali demokraciju, razvoj i sigurnost; apelira na vlasti u Republici Gvineji da blisko surađuju s regionalnim organizacijama, uključujući ECOWAS, kako bi se ponovno uspostavile temeljne slobode, u potpunosti istražila kršenja ljudskih prava počinjena tijekom prosvjeda te omogućila mirna demokratska tranzicija; podsjeća da se rješenje aktualne krize može pronaći samo u otvorenom i pristupačnom unutarnjem dijalogu između vlade i oporbenih skupina; isto tako, podsjeća da ECOWAS i susjedne zemlje Republike Gvineje mogu imati ključnu ulogu u poticanju unutarnjeg dijaloga i osiguravanju njegova nastavka; poziva gvinejsku vladu i ECOWAS da blisko surađuju kako bi osigurali da se izbori 2020. održe mirno i da budu reprezentativni; poziva Komisiju i države članice da slijede preporuke iz Univerzalnog periodičnog pregleda Republike Gvineje iz siječnja 2020., a posebno u pogledu prava na život, tjelesnog integriteta, slobode izražavanja i mirnog okupljanja te upotrebe sile i nekažnjavanja; apelira na vlasti Republike Gvineje da konstruktivno sudjeluju u predstojećem Univerzalnom periodičnom pregledu Vijeća Ujedinjenih naroda za ljudska prava, među ostalim da na terenu UN-u omoguće potpun pristup, te da u cijelosti provedu naknadne preporuke radne skupine;

15. apelira na Europsku uniju da pomno prati stanje u Republici Gvineji i da pozove vladu na odgovornost za svako kršenje obveza iz međunarodnog prava i sporazuma o ljudskim pravima, posebno u vezi s člancima 8., 9. i 96. Sporazuma iz Cotonoua;

16. poziva potpredsjednika Europske komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te Europsku službu za vanjsko djelovanje (ESVD) da nastave politički dijalog, kao i dijalog u okviru članka 8. Sporazuma iz Cotonoua, kako bi se brzo smanjile napetosti u zemlji i pomoglo, ako se to zatraži, u pripremama za mirne izbore, uključujući medijaciju i mjere za sprečavanje predizbornog i poslijeizbornog nasilja; nadalje, poziva potpredsjednika Europske komisije / Visokog predstavnika i ESVD da surađuju s vlastima Republike Gvineje, ECOWAS-om, Uredom UN-a za ljudska prava u Republici Gvineji, Afričkom komisijom o ljudskim pravima i pravima naroda te posebnim predstavnikom glavnog tajnika za zapadnu Afriku i Sahel kako bi se oblikovala zajednička strategija za rješavanje aktualne političke krize;

17. pozdravlja činjenicu da je 11. Europski razvojni fond usredotočen na podupiranje vladavine prava u Republici Gvineji; apelira na Komisiju i ESVD da nastave podupirati jačanje civilnog društva i neovisnih državnih institucija;

18. poziva Delegaciju Europske unije u Republici Gvineji da kontinuirano prati stanje neovisnog civilnog društva u zemlji, promatra suđenja političkim zatvorenicima te da se nastavi baviti stanjem ljudskih prava u zemlji u dijalogu s vlastima Republike Gvineje; poziva Komisiju da pomno prati stanje u Republici Gvineji i da o tome redovito izvješćuje Parlament;

19. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, predsjedniku i Parlamentu Republike Gvineje, institucijama ECOWAS-a, Zajedničkoj parlamentarnoj skupštini AKP-a i EU-a te Afričkoj uniji i njezinim institucijama.